

Izhaja:

10. in 25. vsakega mesca.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto I.

V Celovci 25. maja 1882.

Št. 10.

Dr. Vošnjakov govor zastran ljudskih šol na Koroškem.

(Dalje.)

Zavoljo tega, da se je knezoškofijski rekurs odbil, navstala je po ljudskih šolah slovenskih občin na Koroškem velika zmešnjava. To se je prav robato pokazalo v nekem slučaju, o katerem pred menó ležijo uradna pisma. Učitelji na Koroškem ne vejo, kdaj naj začnejo slovenske otroke z nemškim jezikom podučevati. Deželni šolski svet se skriva v prazne besede. On pravi, kedar otroci le količkaj nemško umejo, mora se začeti s podukom v nemščini, vsaj po Velikej noči, torej v drugem poluletju. Učitelji pa trdijo, da je to nemogoče; kajti če stopijo v šolo in začno podučevati v nemščini, zijajo v nje otroci, ker ničesar ne razumejo in ne dobi se od njih nobenega odgovora.

Učitelj ne razume otrok in otroci ne razumejo učitelja. (Čujte! na desnici.) Pred nekaj tedni se je primerilo, da je deželni šolski svet poslal nemškega učitelja v Kotmaro ves. Vstopil se je v odkazano mu šolo in tam pričel nemški govoriti. Otroci so ga strmo gledali in ne vedeli, kaj je govoril. Učitelj je potem pobral svoje šila in kopita, vrnil se v Celovec, kjer se je izjavil: „V tej šoli ne morem podučevati, kajti otroci me ne umejo, če nemški govorim, slovenski pa ne znam.“ (Čujte! na desnici.) Deželni šolski svet pa vendar ni maral zato in zaukazal, naj se učitelj vrne. Naj le z otroci nemški govori, s časom ga bodo že umeli. (Veselost na desnici). Na kakošen način ali kako si deželni svet to predstavlja, dokazal bom poznej iz šolskih knjig, o katerih hočem tudi govoriti.

Tu hočem povedati nekaj znamenitega, kar se je v novejšem času v letih 1878 in 1879 zgodilo. To je dokaz, kakošne zmešnjave pridejo iz tega, da so si misli učiteljev in šolskih svetov — krajnih, okrajnih in deželnih — zastran učnega jezika navskriž. Za okrajni šolski svet v Celovci se je imenoval okrajni šolski nadzornik ali inspektor, ki je zmirom premišljeval, kadaj naj učitelji začno v nemškem jeziku podučevati. On je okrajnemu šolskemu совету v Celovci naznanil, da bi to bilo še le tedaj mogoče, ko so si otroci pridobili v nemščini potrebno zrelost ali znanost, da nemški poduk popolnoma umevajo ali zastopijo. Okrajni šolski svet v Celovci je potem odločil, naj postane nemščina še le od drugega razreda naprej učni jezik. Otroci torej ne smejo prej v drugi razred prestopiti, dokler se nemščine niso toliko naučili, kolikor zahteva okrajni šolski nad-

zornik. Ta odločba je šla tudi v občino Bistrico v Rožnej dolini. Tamošnji krajni šolski svet pa želi, da je nemščina že od prvega leta učni jezik; zatorej se je čudil nad to odločbo okrajnega šolskega sveta in se je obrnil v rekursu na deželni šolski svet v Celovci, naj odpravi to določbo. Vzroki, ktere je navel krajni šolski svet, so zelo znameniti.

On pravi, da določbe, naj vsi otroci v prvem razredu ostanejo tako dolgo, dokler se niso pridobili omenjene jezikovne zrelosti, podpisani krajni šolski svet ne more drugači razlagati, kakor tako, da morajo otroci tako dolgo ostati v prvem razredu, dokler ne razumejo in ne govorijo popolnoma nemško.

Pod omenjeno jezikovno zrelostjo pa se tudi zahteva, da se tudi dobro umeva ali zastopi, kar se bere. — Ta krajni šolski svet pa meni, da preide precej časa, preden pride slovensk otrok, ki leta pod milim nebom in sliši malo nemških besed in je le navezan na učenje nemščine v šoli (Čujte! na desnici), do tega, da brano dobro razume, in to naj bi se v Bistrici vse v prvem razredu doseglo? To je po vsem nemogoče. On dalje omenja, da bi bila ta določba, naj otroci toliko časa ostanejo v prvem razredu, dokler se ne naučijo nemški razumeti in govoriti, tudi nepedagogična in se torej izpeljati ne more, ker bi morali otroci ves čas, vsaj pa štiri leta svojega šolanja ostati v prvem razredu. (Čujte! na desnici.) Šolska soba v Bistrici je za 72 otrok, letni naraščaj znaša 15 do 20 otrok, to znaša torej v 4 letih 70 otrok, in k temu še prejšnji učenci, tako spada v sobo prvega razreda 142 učencev.

Kako bi se tu kaj prida opravilo in doseglo, kar se od šole tirja? Ta krajni šolski svet ali njegovi govorniki menijo, da se to doseže potem, če se nemščina takoj vpelje kot učni jezik. „Kje naj se dobi prostor za te otroke in kaj bode delal učitelj v drugem razredu s praznimi šolskimi klopki?“ (Veselost na desnici.) Tako dokazovanje je v resnici smeha vredno. Priznava se, da otroci v občevanji ali obhoji doma samo le slovenski govorijo, da se nemščine še le v šoli naučijo in da bi potem takem morali celi čas, dokler ljudsko šolo obiskujejo, obsedeti v prvem razredu.

(Dalje prihodnjic.)

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Celovec. (Sodnijski okraji) v katerih prebivajo Slovenci: Belak obsega slovenske fare:

Brnco, Št. Štefan, Loče, Zilo, Skočidol, Št. Jurje, Gozdanje in Domačale — 7525 duš. — Borovlje obsega slovenske fare: Kaplo, Borovlje, Podljubelom, Glinje, Bajdiše, Sele, Šmarjeto, Sveče, Rovte, Št. Janjž, Slov. Bleiberg in na Ljubelj — 9541 duš. — Celovec obsega slovenske fare: Vetrinj, Hodiše, Otok, Skofiče, Tholico, Porače, Brezo, Tinje, Podkrnos, Št. Peter, Št. Mihel, Pokrče, Medgorje, Št. Lipš, Timenco, Št. Tomaž, Št. Jakob, Radiše, Podgrad, Grabštanj in Zagorje — 21.990 duš; in mešane fare: Možburg, Čanjče, Gosposveto, Otmanje in Žrelec — 6173 duš. — Doberlaves obsega slov. fare: Doberloves, Št. Štefan, Globasnico, Žitaroves, Galicijo, Mohličje, Št. Vid, Kamen, Št. Kocijan, Št. Lipš, Apače in Kazaze — 9624 duš. — Pliberk obsega vse fare cele dekanije razun Kazaz in Libeliče, Črneče in Suho — 22.360 duš. — Podkloster obsega slovenske fare: Št. Lenart, Gorje, Bistrice in Čače — 4502 duš in mešane fare: Podkloster in Št. Jurje 2158 duš. — Rožak obsega slov. fare: Dvor, Rožak, Pečnico na Dravi, Št. Jakob, Podgorjani, Št. Ilj in Logoves — 8859 duš. — Št. Mohor obsega slov. fare: Borlje, Št. Štefan, Št. Pavelj, Blače, Melvice in Brdo — 5306 duš. — Št. Pavelj obsega slov. fare Št. Janjž na Ostreci 789 duš in mešane fare: Doljnidravnobreg, Labod in Št. Lorenc — 3988 duš. — Trbiž obsega slov. fare: Žabnice, Vrata, Ukve, Ovčjoves in Lipaloves — 3179 duš. — Velikovec obsega slov. fare: Št. Ruprecht, Št. Jurje, Št. Marjeto, Diekše, Knezovo, Vovbre, Krčanje, Grebinj, Klošter, Rudo, Št. Peter in Gorenče — 14.337 duš in mešano faro Velikovec 1492 duš. — Železna Kaplja obsega slov. fare: Rebrco, Kaplo, Jezero in Št. Andraš — 5168 duš. — Pri teh sodniških okrajih se morajo po ukazu gosp. ministra dr. Pražaka od 18. aprila 1882, št. 20.513 stranke po slovensko zasliševati in slovenske vloge prejemat.

Na Diekšah. (Živio dr. Vošnjak; — vreme in letina.) V imeni vseh Diekših faranov se prisrčno zahvaljujem gosp. dr. Vošnjaku in njegovim pomagalcem za to, da se tako junaško potegujejo za nas Koroške Slovence. Bog daj, da bi se zbudilo več takih iskrenih narodnjakov, da bi se borili za nas, naj dobimo svoj matni jezik vsaj v šole in v kancelije, ki imajo kaj z nami opraviti. — V naših visokih gorah so črešnje in slive ravno prav lepo in srečno ocvetele; breskve, češplji, hruške in jabelka pa niso se tako dobro obnašale; travniki in detelje se le slabo obraščajo in zelenijo; ozimine rži se dobro kažejo, pšenice pa slabo; jarina tudi slabo poganja zaradi suše, kajti od 11. do 28. aprila smo imeli vsak den suh in mrzel veter; še le 30. aprila je jelo veselo rasti in cveteti. 5. maja pa smo imeli prvo gromenje in tudi nekoliko toče se nam je pokazalo in nekaj dežja. V naše hribe zahaja „Mir“ v osmih iztisih, in vsi smo ga veselili.

Iz spodnje Ziljske doline. Čast, komur čast! Tudi po spodnji Ziljski dolini je neki protest zoper gosp. dr. Vošnjakovo interpelacijo zastran naših šol od županije do županije romal. Kakor se sliši in se mi je tudi zatrdilo, je gosp. župan Janez Šnabel srenje Stranja vas (Hohenthurn) pokazal, da spoštuje svoj mili matni jezik, ker ni podpisal tistega slaboznanega protesta rovarske

stranke ali fakijske opozicije. Sliši se, da gosp. župan pri sv. Štefanu na Zili tudi ni podpisal protesta. Od drugih krajev pa dohajajo žalostna poročila zastran tega protesta. Podpisal ga je bojda župan srenje v Čmerčah, šolski nadzornik na Vratah, gosp. Kröpfl, sicer vsi slovenskega rodu, pa Slovenci da se Bogu usmili! Ti želijo, da bi otroci še zanaprej 8 let brez koristi po šolah hlače trgali in k večjemu par nemških besed žlobudrati se privadili. Pošteni in pravični Nemci bi menda za take vetrnjake ne marali. Najbolj žalostno pa je, kar se sliši od gosp. župnika na Brdi. Ta gospod je šolski nadzornik in dasiravno tudi slovenskega rodu, vendar mili slovenski jezik menda črti; on je bojda zvesti pristaš nemškega „Schulvereina“, dobiva nemške knjige od tega glasovitega društva za šolsko bukvarno in je pri zadnjih volitvah z liberalci glasoval. Vsaj tako se pripoveduje. Kakošno korist ta gospod od nemških liberalcev za katoliško cerkev in za slovensko ljudstvo pričakuje, tega umeti častitim bralcem prepustimo. Ta gospod je doma v Apačah in javeljne kdo izmed njegove žlahte zna nemško besedo; fej te bodi, v črne bukve s takim odpadnikom!

Iz Št. Ilja. (Razne reči.) Dopisovati je kaj sitna reč, hvaliti vsega in vselej ne moreš, ker ni vse hvale vredno; če pa na kako rano pošlataš in malo pritisneš, jojmene! je pa ogenj v strehi. Moj poslednji dopis je bil vsem všeč, le krčmarji so se enmalo mrdali, ker se je razglasilo, da med božjo službo ol in žganje točijo. Pa nič za zlo; saj je še po božjej službi dosti časa, se pošteno razveseljevati; tega pa ni treba, svoj krvavo zaslužene krajcarje po nepotrebnem in grešnem zapravljati. Danes pa hočem kmetom eno za uho privezati, da krčmarje enmalo pomirim. Bral sem v listu „Mir“ št. 7, kako da nek kmet iz Strojne naroča, da ne sme doma pozabiti petega kolesa, tako slabi so tam poti. Ravno taka se tudi pri nas godi. Kdor se po naših potih vozi, mora gledati, da se mu možgani ne zmešajo, tako voz drdra. Lansko leto je došel iz Dvora in Škofič ukaz, naj se poti poravnajo. To je bila strašna novica za našo okolico! Govorilo se je veliko, storilo pa malo; nekteri so se koj dela poprijeli, drugi pa se smejali in ukaz na kljuko obesili. Županom so pa roke zvezane; oni imajo krčmo in štacuno in se nočejo sosedom zameriti. Prav po mojstrsko so se škazali Papančani in Škofičani. Pot, ki pelje ravno tik županove hiše, je bil tako razdrt, da smo bili prisiljeni ga zapustiti in celo jesen, zimo in vigred po Halijevej njivi voziti; Halej — dobra duša! se pa še zmenil ni! Še nekaj v posvar! Nek kmet, ki se za Salomona ima, je trdil, da je njegov posojeni denar vtambuliran; pa gre v Celovec in zemljišne bukve gledat, pa v svoj strah in sramoto vidi, da ni vtambuliran. Pozor! — Hodiščanom se mi posmehujemo, ker hočejo nemški liberalci biti in z Jezernikom v nemški rog trobiti. Nekteri so na to misel padli, da jih luna trka.

Iz Medborovnic. (Srečni Selani! — nova postava.) Tri sto medvedov! Naše Selane čaka sreča, da se jim še sanjalo ni! Najboljši prijatelj in zagovornik Slovencev, gosp. Mačnik v Celovci, se je v svojem neskončno dobrem srcu spomnil

pozabljenih in zanemarjenih Selanov. V zboru nemškega „Schulvereina“ je ves ginjen s solznimi očmi omenil, da se Selani vsi tresejo po nemški šoli, da pa uboge sirote nimajo ne šolske hiše, ne učenika; naj se torej nemški „Schulverein“, ki ima namen braniti, da se nemški otroci ne poslovenjujejo, naj se Selanov usmili in pripomaga, da dobijo šolo seveda nemško, da bojo Selani zamogli hoditi po celem svetu in si služiti same zlate fige. — Nova postava zastran pravice žganje prodajati je veliko krčmarjev pripravila v nesrečo in kazni. Ni dolgo, kar jih je bilo veliko v Borovlje poklicanih; zamudili so ob pravem času davek plačati in zato jim je kazni naložena. Večidel so ljudje nedolžni, če ravno težko vendar pa vselej ob pravem času svoja plačila odrajtujejo. Tokrat pa nekteri o novejši postavi niso nič vedeli, nekteri pa še prav zvedeti niso mogli, koliko in kdaj da morajo plačati. Zatorej so čakali, da se bode davek iztirjal; tako so pa pravi obrok zamudili in kazni zapadli. Ni se čuditi, da ljudje mermrajo; to se jim še dopada, da je visoka vlada volje, pijančevanje zabraniti ali vsaj zmanjšati; ali kazni pa nihče rad ne plačuje.

Iz Grabštanjske okolice. V ponedeljek 8 t. m. obiskal je deželni naš gosp. predsednik trirazredno šolo v Grabštanji. Pomudil se je samo pičlo pol ure v šoli. Izpraševati otroke ni bilo lahko mogoče, ker se je novo šolsko leto še le s tim mesecem pričelo in so torej otroci še le kakih par dni v novih razredih. Kakor sem slišal praviti, popraševal je gosp. predsednik med drugim po tukajšnjih šolskih razmerah, koliko je slovenskih, koliko nemških otrok, kateri izmed učiteljev znajo slovenski, kateri ne itd. Trdo nemških otrok je v vseh treh razredih javeljne več kakor kakih sedem. In učitelji? žalibog — le edini gosp. nadučitelj zna dobro slovenski, ostala dva učitelja sta trda Nemca. Ubogi otroci! Slišimo tožiti, da se brez potrebe toliko terpinčite s puhlo nemščino na zadnje pa prazno slamo mlaitite in ne znate ne slovensko ne nemško. Ne vem pač, kdo v Grabštanji toliko sili na nemščino? Saj ljudje radi govorijo in berejo slovensko, priča temu je, da jih je letos toliko pristopilo k Mohorjevi družbi, kakor so mi pravili gospod župnik. Veči del Grabštanjčanov slovi za dobre Slovence in vnete kristjane! — Mrzel veter je prejkone napravil škodo žitu, fižolu, reži; oh ti „trajaci“ so čudni možje, so nam res prinesli mraz in slano! Bog nas obvaruj dalje nesreče!

Iz spodnjega Roža. (Tožba; živino na planino; Slovencem slovensko.) Na Št. Janjških Rovtah pod Uranjico je nekdo žago napravil; ta pa vodo, katero v Št. Janžu pijo ljudje in živina, tako moti in kali, da so že zboleli ljudje in živina. Zavoljo tega teče tožba. K tej žagi so drvarji lesove po tuje gori gonili in tako na potih in na drevju veliko škodo napravili. Posestniki do svoje gore skorej priti ne morejo, tako vse križema leži. Tudi zavoljo tega ljudje tožijo. Nisem še slišal, kako se je pravda rešila. — V spodnji rožni dolini je le malo planin, v ktere bi kmetje svojo živino po letu na pašo pošiljali. Letos se bo pa nova planina za živino odprla. V Svečah se je minulo nedeljo na semnjišču oklicevalo, da se bo v fužinske planine

v Rovtah jemala živina na pašo. Posestnik po domače Plavec za vrhom je najel planino. Učeni gospodi so dozdam ojstro branili v fužinske planine goniti živino, bali so se za mladje, da bi ga živina ne poškodovala. Zdaj pa spoznajo, da le previsoka trava mladje zaduši ali vsaj v rasti zadržuje. Za par volov se bode menda plačevalo 8 gld. — Iz kancelij dobivljamo še vse samo po nemško. Vendar so nekatere reči, ktere bi se brez vsake težave Slovencem pošiljale po slovensko; postavimo: Opomini, da je čas davke plačati; ukaz, da kdo naj v kancelijo pride; naznanilo, da je ta ali uni den kancelija zaprta, ker se kancelijske izbe čedijo; potrdila, da je kdo plačal to ali uno reč. Te in enake reči bi se pri dobri volji prav lahko storile in bi prosto ljudstvo močno razveselile.

Iz Švabeka. (Božja pot; hvale vredni farmani.) Daleč okoli med Slovenci znana je romarska cerkev Matere Božje na sv. mestu v Švabeški fari. Pobožno ljudstvo jo kaj rado obiskuje. Največ romarjev pa se snide drugo nedeljo po veliki noči. Tudi prijazni naši slovenski brati Štajerci pridejo z veliko procesijami. Vselej se jih veselimo in jih srčno pozdravljamo. Prišli so posebno letos tako obilno, kakor še malo kedaj. Pa tudi iz bližnjih krajev sešlo se je pobožnega ljudstva, da je bilo čuda, vendar pa se je vršila svečanost v najlepšem redu. Ko smo se po dokončani pobožnosti zopet morali ločiti, podajali smo si solznih oči roke v slovo, in voščili srečno pot, kar kaže, da med Slovenci vlada res srčna prijaznost in bratovska ljubezen, in veje med njimi še vedno pravi krščanski duh. Slava! Sveto mesto je kaj prijazna višava, pod njenimi nogami pa se razprostira lepa Švabeška ravnina. Sredi ravnine stoji prijazna farna cerkev s ponosnim zvonikom, krog nje pa so, kakor ovce krog pastirja, nastavljene hiše. Lansko leto se je ponosni zvonik z hudim viharjem neprijazno sperl, kajti slednji mu je neusmiljeno strgal njegov najlepši kinč, križ raz čelade. Tužno se je vedel nekaj časa, kakor bi se bil sramoval tako ponižan biti, pa tudi farani so koj sprevidili, da tako ponižanje bi tudi njim na čast ne bilo. Brez odloga so se porazumeli, in ne le samo napravili zvoniku nov pozlačen križ s kupo, veliko lepsi od prejšnjega, ampak omislili mu tudi celó novo čelado, in ga celega oblekli v novo, lepo, belo oblačilo. Zopet stoji zvonik ponosno v sredi fare, na njem blišči se daleč mogočno znamenje našega odrešenja in nam kaže pot v nebeško domovino.

Medgorje. (Očitna spoved.) Ljubi Slovenci! hočem povedati, kako se je godilo, da se je napravil razupiti protest županov Celovške okrajne glavarije zoper gosp. dr. Vošnjaka. Odkritosrčno povem, da me je sram in bi nas vse imelo sram biti, da smo to storili. Najprej to ni bilo prav, da nam županom ni prej prišlo nobeno naznanilo o tej reči; dalje župani nimamo pravice, v imeni cele občine brez občinskega odbora kaj sklepati in podpisovati; dalje se ne spodobi, da bi se taka imenitna reč obravnovala v gostilnici, to gre v kancelijo; in slednjič je vse šlo tako na nes na vrat, da ni bilo časa, to reč malo bolj premissljevati ali se o njej s kom posvetovati. Godila se je pa ta reč tako le: V kanceliji okrajne

glavarije smo številke vzdigovali za novačenje; okoli ene je bilo to dokončano. Zdaj so začeli nas nagovarjati in spravljati v „Weinhalle“. Ti ščubarji so bili rojeni Slovenci, — imen njihovih ne povem, le to pravim: Naj jih je sram, da so tako uganjali. To se mi pa ravno tako dozdeva, kakor da je Judež šel svojega gospoda in mojstra izdajat; mi smo šli, svoje slovenske brate in svoj materni jezik izdajat. Med potjo nam pride nek mož po imenu Leitgeb, ki ni noben župan, ravno naproti; tega je grabštanjski župan prisilil, naj gre z nami, kakor so Judje prisilili Simona Cirenčana, naj pomaga Jezusu težki križ nositi! Ja! res prav sramoten križ smo vsi nosili, vsi, ki rojeni Slovenci smo šli svoj slovenski jezik izdajat. Gotovo nas je v duhu marsikdo obžaloval, kakor je Jezus na poti na Kalvarijo obžaloval Jeruzalemske žene. — Pridemo v „Weinhalle“. Grabštanjski župan Seebacher začne protest predbrati seveda nemški, tako da jes in z meno gotovo še več drugih nismo razumeli, za kaj prav za prav gre. Začeli so se po vrsti podpisovati in vrsta pride tudi na mene. Jaz pa rečem: Zakaj da nas pa silite, da se moramo nemško učiti; zakaj da se pa Nemci nočejo slovensko učiti? Sedaj se pa oglasi župan Lučovnik na Žihpoljah in pravi: Tako bomo mi še le modrejši kakor Nemci. Ravno tako je djala tudi kača v paradižu, ki je Adama in Evo zapeljala. In oh! tudi jes sem podpisal, zavoljo česar me je zdaj sram in me srce boli. Vjeli so me, kakor gosp. Polcerja v Rikarskej vesi in morebiti še več drugih. Zdaj še le mi po glavi rojijo čudne misli: Zakaj neki nemščino tako po sili tiščijo v slovenske šole? Saj je po vseh šolah povsod tisti jezik, ki ga ljudstvo govori, zakaj bi imelo pri nas drugače biti? Koliko denarjev nam snejo šole in vendar le malo sadú čutimo! Mi Slovenci se ne vtikamo v nemške šole, naj Nemci tudi nas pri miru pustijo! Pri plačilih smo vsi enaki; tam se ne bara, ali si Nемеc ali Slovenec; zakaj da pa imajo Nemci po šolah in kancelijah svoj jezik, mi Slovenci pa ptuj, nemški jezik? Mi slovenski župani bi imeli prositi in se potegovati za slovenski jezik v šolah in kancelijah; to bi bilo na čest in srečo našim bratom Slovincem, ki so nas zvolili za župane, prav za prav za občinske očete.

Matija Drobivnik, župan.

Iz Podjunske doline. (Šolski nadzornik; čuden urar.) Te dni je obiskoval naše šole gosp. nadzornik ali inšpektor Thorinek, šolski vodja na Prevaljah. Govori se, da so po več krajih temu gospodu potožili, zakaj se v slovenske šole nemščina tako sili. Posebno je imenovani gospod to pritožbo menda slišal v Škocjanu; tu so mu gosp. konzist. svetovalec in fajmošter, ki so pa tudi načelnik krajnega šolskega sveta, v imeni celega šolskega odbora in vseh staršev, ki otroke v šoli imajo, naravnost povedali, da je vseh resnična in premišljena volja, naj se otroci v šoli podučujejo skoz in skoz v matrnem slovenskem jeziku, v viših razredih naj pa se uči tudi nemški jezik kot učni predmet. Tako se vsem dozdeva postavno in pametno. Če otroci v svojem jeziku znajo brati, pisati in rajtati, in če so v letih že bolj odrastli in zreli: potem se bojo tudi ložej z večim veseljem in pridom nemškega jezika po-

prijeli in učili, kakor se to zdaj godi. Rekli so gosp. fajmošter, naj se gosp. Thorinek le spominja tistih let, ko so rajni gosp. Rudmaš bili deželni šolski nadzornik! Kako so tedaj vsi gg. učniki bili narodni in radi pa veseli po slovensko podučevali, kako so tedaj tudi otroci radi in veseli v šolo hodili pa se lepo in gladko slovensko brati, rajtati in pisati, in zraven še precej nemščine naučili; zdaj so se gg. učitelji pa izneverili in marsikteri izmed nekdanjih slovenskih domorodcev zdaj v nemški rog trobi; zdaj se pa tudi otroci šole le branijo in bojijo, zraven pa tudi ne znajo ne slovensko ne nemško. Prav bi bilo, da bi gospod Thorinek to v svoj zapisnik postavil in višim oblastnijam naznanil. — H koncu pa sporočam nekaj za smeh. V Doberlivesi prebiva nek zdravnik, ki zna bolne ure presneto umetno ali kunšno ozdravljati. Ura njegova ni več hotla teči, bila je nasmečena. Hajdi po petrolej in bolnico znotrej in zunej dobro oblije. Zdaj jo zažge, misli, da bode ogenj vse smetje požrl; pa, o joj-mene! ogenj se ne da več pogasiti in ura skoraj čisto in celo zgori. Pazite na petrolej! Bral sem že tudi, da je nekdo svojo kravo s petrolejem obliil in tako mrčesov očediti hotel. Pride pa z lučjo kravi preblizo, petrolej se vneme in krava zgori.

Pod Obirjem. (Nemški Schulverein in Sele.) Št. 14 časnika „Fr. St.“ mi je v roke prišla. Tam note sem bral, da je gosp. vrednik Mačnik pri letnem zborovanji „nemškega Schulvereina“ v Celovcu omenil sosedno faro v Selah. Ta gospod je pravil takih novic, da jih tukaj še nikoli slišal nisem. Pravil je, da so v Selah nekako čudne razmere. Škoda, da ni povedal ktere? Morebiti je to čudno, da prebivajo v Selah vrli slovenski korenjaki, ki posvečujejo svete praznike, ki ljubijo in v česti imajo svojo katoliško vero, svoj lepi matni jezik, svojo starodavno pošteno nošo, svoje lepe navade? Morebiti je to čudno, da med te proste kmete in kmetice, fante in dekleta dohajajo po letu tisti „Sommerfrischlerji“ in tiste „Sommerfrischlerce“, ki ne znajo slovenske besedice, ki ne marajo za svete nedelje in visoke praznike, ki se klatijo kot divja živina po hostah, gorah in planinah, med tem, ko Selčani s krvavimi žulji suhi kruhek komej pride-ljujejo ali v cerkvi božjo službo pobožno opravljajo. To so res čudne razmere, pa še čudnejši je pa to, kar gosp. Mačnik dalje pravi: „da ti brihtni prebivalci nimajo sreče, da bi svojo šolo imeli, akoravno po njej in sicer po takej hrepenijo, v kateri se bo v nemškem jeziku podučevalo.“ No Selčani, slišite, vi že komaj čakate in se že vsi tresete po nemškejši šoli, po šoli, kjer se bojo vaši ljubi nadarjeni slovenski otročiči v nemškem jeziku podučevali! To bojo vaši šolarji svojega učenika debelo gledali in na vse grlo zijali, ko bode jim trdim Slovincem gosp. učenik nemške besede in nemško omiko celih osem let v glavo vbijal. Večbart se z vami obhodim, pa od tega nisem nikoli še slišal, da bi vi take neumne, tako trapaste želje imeli; takih šalobard in butelnov ni med vami. Prej ko ne jih je gosp. Mačnik slišal od nekoga drugega; saj jih je med fužinsko gospodo tacih, ki so jo med Slovence primahali iz Velike Nemčije, med njimi za njo

delajo in jej pot pripravljajo. — Nemški „Schulverein“ je obljubil pomagati, da Sele dobijo vsaj popotnega učitelja. Vsak pameten človek bode „Schulverein-u“ hvaležen, če Selčanom pripomaga do šole, — pa šola mora biti katoliška, prva leta slovenska, potem sčasom tudi zraven kaj nemškega in slednjič le šest let. — Pa še to naj povem nemškemu „Schulvereinu“: Naj se drži svojih pravil in tam dela za nemške šole, kjer so Nemci res v nevarnosti. V Selah pa ni nobenega Nemca, zatorej je res smešno, da hočejo tam Nemca braniti. Dalje še to: Če nam res mislite poslati popotnega učenika, plačujte ga sami s svojim denarjem, pa ne beračite po Velikej Nemčiji, kar je za nas Avstrijance grdo in sramotno.

Iz Vogerc pri Pliberku. (Ich zenthaler se enkrat.) Da moj poslednji popis ni postal preveč obširen, nisem nič povedal o životopisu rajnega gosp. župnika na Vogrčah. Ich zenthaler so se rodili v Celju dne 14. maja 1808, ter bili dne 7. avgusta 1831 v mešnika posvečeni. Bili so torej duhovnik stare lavantinske škofije. Kaplanovali so v Št. Mihelu v Labudski dolini, Švabeci na Koroškem, v Starem trgu in v Polskavi na Štajerskem. V sedmem letu svojega duhovniškega službovanja postali so župnik na visocih Dješkah, kjer so pastirovali blizo 11 let, tu jih še sedaj pozabiti ne morejo. Pred 33 leti pa so se preselili za župnika v Vogrče, kjer so sedaj svoj zemeljski tek dokončali in so nam bili do konca pravi oče v nar. žlahtnejšem pomenu te lepe besede. Lansko leto došlo jih je redko veselje, kterega dočakati so si toliko želeli, dal jim je Bog dočakati petdesetletnico. Pod vaško lipo, tik mirodvora peli so dne 21. avgusta pokojni gospod še s krepkim glasom slovesno zlato sv. mešo, pri kateri jim je služilo mnogo duhovnikov. Ponosno gledala je lipa slovenska na blagega svojega sina, venčanega starčeka, presrečnim faranom pa so serca veselja igrala. Vendar ni ga na svetu stalnega veselja. Prišla je zima, lipa je ovenela, pa tudi gosp. župnik jeli so bolehati. Z občudovalno potrpežljivostjo in vdanostjo v voljo Božjo prenašali so svoje bolečine, ki so vedno hujše in hujše postajale, dokler jih niso premagale. — Lipa je odprla v vigredi zopet svoje oči, pa žalostno jih obrača tje na frišno gomilo, ktero farani z britkimi solzami kropijo. — Rajni pa niso le bili dober dušni pastir, bili so tudi zvest in goreč slovensk rodoljub. Akoravno rojeni v bolj pomemben mestu in v časih najhujšega ponemčevanja ostali so tudi med Nemci in na nemški meji vedno zvest in vnet narodnjak. Delili so med svoje verne ovčice slovenske bukve, nabirali naročnike na novi časnik „Mir“ in pri volitvah vselej glasovali moško za slovenskega kandidata. Bog jim daj večni mir in počitek!

Iz Vetrinjske okolice. (Slovenski Nemci; slovenske table v šole; slana.) „Mir“ je vendar pravo zadel, ko je trdil, da je vse ropotanje v Vetrinji maslo „fakcijske opozicije“ ali upornega rogoviljenja. Napravili so v Vetrinji „deutschen Schulverein“ in gospod Seebacher-Jezernik je očitno v svojem govoru povedal: da so misel, osnovati „Nemško šolsko društvo“, sprožili sami Slovenci, naj pokažejo, „dass sie deutsch-liberal gesinnt sind“, to je: „da so navdah-

njeni nemško-liberalne misli“. No! to je pa nekaj lepega: Nemško-liberalni Slovenci! Ne tič ne miš! Nektere ljudi včasih luna trka. Za temi nemško-liberalnimi Slovenci je menda tudi gosp. župan v Hodišah z nekterimi odborniki potegnil; pa ne vem še nič zanesljivega, le to sem slišal pripovedovati, da sta meseca maja znana glavarja „fakcijske opozicije“ gg. Mačnik in Seebacher lazila po Hodišah. Prihodnjič kaj več od tega. — Gospod okrajni šolski inšpektor Prešern je pred kratkim bil v Hodišah in zapovedal, da se morajo tablice s slovenskimi črkami za šolo kupiti, ker jih dozdej niso imeli. Še le zdaj! Kako so se mar slovenski otročiči slovensko učili, kakor se rado trdi?! — Hodišanom se prav trda godi; lansko leto jim je po gojzdu hud vihar, po polji pa toča strašno škodo napravila. Toraj morajo vse kupovati in komaj pričakujejo nove žetve. Bog hotel, da bi bila prav bogata; pa mraz in slana sta že nekaj škodovala.

Dovje na Gorenskem. Ker se tudi pogosto o požarih sliši in bere in je naša vas vsa na kupu, so tukajšnji posestniki večidel spoznali potrebo zavarovanja. Le tega niso vedeli, kam bi se obrnili, ker niso vse zavarovalnice hvalevredne. Sklenili so zdaj, svoje posestva pri graški vzajemni zavarovalnici zavarovati in sicer iz trojnega uzroka. Pervi graška ni tako draga, drugič se lahko pri davkariji z davki vred odrajtuje, tretjič pa graška take sile ne dela in zavarovancev tudi ne rubi. Če kdo ne plača, je pač njegova škoda, ako pogori, tožuje in rubi pa nobenega. Graška tudi slovenske bukvice in račune daje, ako kdo take zahteva in zatorej slovenščina pri tem nič ne bo zgubila. — V dokaz, kako se naši ljudje zavedajo in knjige in časnike v domačem jeziku radi prebirajo, naj to služi, da jih je v primeroma majhni fari, ki šteje okoli 1100 duš, v družbo sv. Mohora 60 zapisanih in da hodi v našo faro 16 iztisov celovškega „Miru“, 14 iztisov goriškega „Cvetja iz vrtov sv. Frančiška“, potem še po enega ali več iztisov „Slovenca“, „Novic“, „Danice“, „Naroda“, „Verteca“ in „Učiteljskega Tovariša“.

Od sv. Ane v slov. goricah. V št. 14 „Slov. Gosp.“ se začne dopis iz Koroškega, v katerem vrli dopisnik X priobčuje sramotenje našega prvega zavoda narodnega — družbe sv. Mohora. Torej nas je ta grdun, učitelj gospod J. J. kakor tudi „Volksstimme“ hudo razžalil; ne dosti, da nas nemčurji povsod drugod napadajo, so se še zagnali v slavno družbo sv. Mohora, ki toliko let blagonosno deluje in lomi tečni kruh omike in napredka med priprostim ljudstvom slovenskim; to lahko vsaki sam priznava. Gospod grdun trdi, da Mohorjeve knjige nerazrezane v prahu leže pri kmetu. Mi mu odgovarjamo, da naj svoj dolgi jezik pri miru drži, ker vsaki družbenik marljivo čita knjige. Poznal sem enega, ki je še na smrtni postelji hotel videti Mohorjeve knjige, in na koncu življenja zdihnil: „sv. Mohor prosi za me.“ Torej družba sv. Mohora ima popolno zaupanje pri slovenskem ljudstvu, naj gospod pisun rohni kakor mu drago. In ko je „Slov. Gosp.“ ta dopis končal nam v veliko žalost, je kmalo za žalostjo prišlo tudi veselje zaradi zmage Slovencev v Ljubljani. Vrlim narodnim in nevstrašenim volilcem kličemo navdušeni slava! Ljubljana je torej prvo

mesto slovensko, tje bodemo se ozirali zanaprej vsi Slovenci, steber bo, da si priborimo enakopravnost našega jezika pri uradih, v šolah in javnem življenju. V to nam skoraj Bog pomoz! —

Kaj pišejo naši časniki?

„Slov. Narod“ v Ljubljani je prinesel iz Dunaja dopis, v katerem se bere: „Nasprotniki naši nam, če prosimo za narodne srednje šole, kaj radi očitajo, da nimamo dovolj zato sposobnih moči. Namen teh vrstic je, dokazati nasprotno. Našteti hočem tu nekoliko slovenskih profesorjev, ki so po različnih krajih Avstrije nasejani, in kateri bi bili gotovo večidel veseli, ako bi mogli sedanja mesta zapustiti in službovati v domovini. Navesti pa tudi hočem lepo število nenastavljenih, a vendar za celo gimnazijo izprašanih profesorjskih kandidatov, ki služijo sem ter tje kot supletenti, ali pa so celo brez vsake službe.“ Po tem našteva vse gospode po imeni in konča svoj dopis takole: „Naštel sem tedaj 140 učiteljev srednjih šol, katero število je pa v resnici mnoge večje. Vendar že to število nam kaže, da bi se lahko vse naše srednje šole preskrbele z domačimi močmi in da brez tujcev prav lahko opravimo.“

„Novice“ naznanjajo doneske, ki so jih rodoljubi darovali za spominek dr. Jan. Bleiweisa vit. Trsteniškega. Do 17. maja je bilo nabranih 968 gld. To je kaj lepo in hvalevredno, da se med darili tudi nahajajo doneski iz Koroškega. To dela slovenska vzajemnost. Eden za vse in vsi za enega! Le tako naprej!

„Slovenec“ ves vesel naznanja in hvaležno omenja, da je, kakor za Koroško iz Celovca, ravno tako tudi za Štajersko iz Gradca izšel od deželne poglavarje ukaz, naj se prav posvečujejo nedelje in prazniki. K temu ukazu potem dostavlja: „Dobro in vse hvale vredno! Od kar so se začeli nedelje in prazniki oskrunjevati brez vse kazni, je tudi ljudstvo zlasti mlado, čez dalje bolj divje postalo. Množili so se uboji, pijančevanje, ter ž njimi druge nesreče in znana slovenska pobožnost in čednost je čez dalje bolj pojemale in zginila. Gotovo bode pa takrat boljše, kadar bodo začeli duhovski in deželski predstojniki vzajemno za posvečevanje nedelj in praznikov skrbeti. Naj bi se ti časi kmalo in povsod povrnil! Ne le cerkvi, ampak tudi državi bode v največi prid, tedaj bode tudi ljudstvo srečnejše.“ Alite Slovenci, da tem lepim besedam tudi vsi radi pritrдите!?

„Edinost“ v Trstu piše: „Velik pomen imajo prošnje, katere odpošiljajo slovenske občine državnemu zboru na Dunaj. Vse enako prosijo, vse imajo enake želje, da bi namreč ne dobivali več iz naših uradnih nemških ali italijanskih dopisov, ampak slovenske. Kolika dobrota bi to bila! Take dopise bi lahko vsak učenec prebral in našim ljudem ne bi trebalo dolgih poti delati in prositi gospode, naj jim pove, kaj je pisano. Tudi prosijo razne občine, naj bi se za vse slovenske dežele ustanovila samo ena višja sodnija v Ljubljani. To je tudi dobro premišljena prošnja, ker potem bi bilo slovensko uradovanje bolj gotovo in laglje, ker bi se vsi spisi, rekurzi in

drugi iz Ljubljane slovensko pisani vračali.“ Res to bi bila tudi za Slovence na Koroškem velika sreča.

Kaj dela politika.

Skupni finančni minister Slavy je odstopil, pa dobimo menda spet magjara na njegovo mesto. Magjari podpirajo v Bosni in Hercegovini tamošnje muhamedane. V ta namen so bila te dni v Peštu ministerska posvetovanja, katerim je sam svitli cesar predsedoval. — Coljna tarifa je dognana; ona bode varovala domače kmečke in obrtniške pridelke. — Sitna šolska postava pa žalibog še ostane kakor je in pride še le v jeseni v posvetovanji. Temu krivi so liberalci. — Minister dr. Pražak oddaje na Slovenskem sodnijske službe le takim gospodom, ki so slovenščine v besedi in pisavi popolnoma zmožni. To je za nas Slovence velika sreča. — Nemško liberalno stranko poslanci zapuščajo; naši koroški poslanci se je pa držijo kakor smola. Gosp. poslanec Otič iz lavantinske doline se je poslanstvu odpovedal. — Na Ogrskem, še celo na Dunaji so jeli proti Judom rogoviliti, pa ne zavoljo njih vere, temveč zavoljo njih obnašanja do kristjanov. — Tu in tam se še prikazuje nekaj vstašev ali prav za prav le roparjev, ki jih naši vojaki primejo in zapodijo. Le to Bog daj, da bi nove dežele prav in srečno uravnali, tako da bode se ubogi „raji“ to je od turčinov nekaj stiskanim kristjanom bolje godilo.

Na Nemškem Bismarku ne gre vse srečno izpod rok: tobačni monopol so mu poslanci zavrgli. — Pregnani škofi se vračajo v svoje škofije, za prazne se pa novi ustavljajo. — Francozi pahajo Boga in vero iz šol in v sodnij; škoda, da se katoličani znanim framazonom dajo za nos voditi: Konec bode gotovo strašen! — Na Irskem se je zgodilo strašno hudodelstvo: novo imenovani minister Cavendish in njegov tajnik Bourke sta bila na javnem sprehajališču umorjena. Upanje, da se bojo Irske zadeve z lepo poravnale, je splavala po vodi. Angleži bojo strune zoper Irsko še bolj napeli in štrana se čedalje bolj zamotava. — Na Rusovskem tirajo Jude iz dežele; ti se izseljujejo v Palestino, Ameriko in k nam v Avstrijo; v Galicijo jih je prišlo že več kot 10.000. Nikjer jih niso veseli. — V Bolgariji in v Srbiji se tudi nekaj snuje; bolgarski knez se je podal k carju v Petrovgrad menda pomoči iskat; srbski novi kralj pa potuje po svojej deželi, med tem pa so rogovileži v gledišču napravili velik republikanski škandal. — Egipčani so se hotli znebiti svojega vicekralja; pa Turki, Angleži in Francozi ga branijo in tako se je punt zadušil. — V Ameriki bodo Guiteau, ki je predsednika Garfielda umoril, menda 30. junija ob glavo devali.

Gospodarske stvari.

Vabilo.

Iz Podkloštra. Sadjerejsko društvo za Koroško v Podkloštru je vstanovljeno. Število društvenikov je dosihmal naraslo na 348 in od dne do dne veselo napreduje. Novoizvoljeni od-

borniki tega društva se bodo 1. junija t. l. popoldne ob dveh v gostilnici gosp. Val. Moser-ja v Belaku sešli k posvetovanju. Tam se bodo obravnavale imenitne društvene zadeve, in se prijazno povabijo k temu posvetovanju ne samo udje tega društva, temveč tudi vsi, katerim je mar za sadjerejo in za korist in blagor naše koroške dežele.

Odbor.

Kaj je storiti meseca junija.

Ta mesec se začne kositi detelja, in proti koncu mesca tudi seno. Naj se stara klaja, kdor je še kaj ima, najprej porabi. Za dovolj klaje na polji in travnikih skrbeti, je umnemu kmetovalcu poglavitna misel. Gnoj naj se lepo na kup spravi, da se ne bo paril. Nauk za celo leto je: da se zrelo sadje lepega dne zjutraj, prej ko solnce roso osuši, obere ali otrase, in na slamo razloženo na hladnem kraju hrani. Sviloreja je začne. Bučele najbolj rojijo. Kedar ti je vroče in se potiš, ne pij prenažno mrzle vode, da nevarno ne zbolíš.

Za poduk in kratek čas.

* (Kako varčno liberalci gospodarijo), priča nam jasno sedanja liberalna Italija. Prej je bila Italija monarhija in je imela 7 samostojnih vladarjev; tiste čase je bilo 576 milijonov lir državnih, 29 milijonov deželnih in 150 milijonov srenjskih stroškov in vendar so liberalci tedanje vladarje razvpili za trinoge. — Zdaj ima pa laška monarhija 1528 milj. lir državnih, 100 milj. deželnih in 372 milj. srenjskih stroškov; pred je imela vsa Italija 755 milj. lir stroškov, zdaj jih ima pa 2000 milijonov. Pod vlado trinogov je prišlo na vsakega državljanu po 24 lir davkov, zdaj v času napredovanja pa po 74 lir! Res napredek, — kam!? Liberalni kričachi pojedite se solit!

* (Koliko se po svetu papirja porabi eno leto?) Leta 1880 se je porabilo papirja v severnih ameriških državah 270.000 ton (tona ima 20 starih centov), na Nemškem 203.000, na Angleškem 180.000, na Francoskem 182.000, v Avstriji 97.000, v Italiji 50.000, na Ruskem 32.000, na Španjskem 30.000, v drugih deželah okoli 67.000, kar znaša okoli 1 milijon ton. V Aziji največ papirja rabijo Japonci, ki ga ne rabijo le za pisavo, temuč za tisočero drugih namenov; japonskemu papirju pripada sploh prvo mesto na svetu.

* (Koliko šteje mesto London prebivalcev?) London ima po najnovejši štetvi 3.489.428 prebivalcev, torej za tretjino več kot Pariz, in za dve tretjini več kot Dunaj z vsemi predmestji. Od teh jih je 47% moškega in 53% ženskega spola. Torej ima to mesto blizo 11bart več ljudi ko cela koroška dežela. Ti prebivajo v 417.956 hišah. Celovec šteje blizo 900 hiš; London jih ima torej 466bart več!

* (Koliko so avstrijske železnice vlani skupile?) Brutto dohodki vseh avstrijskih železnic so vlani znašali 215·9 milijonov gld. ali 11.670 gld. za vsak kilometer, proti 11.256 gold. na km. v letu 1880. Dohodki na kilometer so se torej zveksali za 3·7%. Pri južnej železnici so se zveksali za 3·4%, pri Rudolfovej za 6·2%.

Pri 44 železnicah so se dohodki zveksali, pri 20 pa zmanjšali. 17% vseh dohodkov pripada glavnej progji južne, 2% pa glavnej progji Rudolfove železnice.

Smešničar.

Neki kmet vkaže svojemu sinu, naj krave past žene na travnik. Na paši pa so krave nekaj požlahtjenih cepičev polomile in mladih pohrustale. Opoldne ko domu pride, ga pa oče pokrega, da je premalo skrb imel, da so mu krave škodo naredile. Fant pa pravi: Popoldan bom že boljši naredil, in zares popoldan, ko je past gnal, vzame volovske košarce (korbmaule) in jih kravam na gobce priveže ter žene past. Zvečer, ko domu pride, pa pravi očetu: No danes popoldan sem pa prav lepo pasel, da krave niso nobene škode napravile, ker sem bil modrejši kakor dopolden. Košarce sem jim na gobce privezal in to bom storil zanaprej vsak den; pač letale bojo letale, pa škode vendar ne morejo več narediti na polji.

Družba sv. Mohora.

Po raznih škofijah je letos vpisanih družbenikov:

1. v Goriški nadškofiji	2793 udov
2. v Krški škofiji	2395 "
3. v Lavantinski škofiji	7977 "
4. v Ljubljanski škofiji	9308 "
5. v Tržaški škofiji	1317 "
6. po drugih škofijah	632 "

tedaj šteje družba letos vseh vkup . 24422 udov

Proti lani se je zmanjšalo število v Lavantinski škofiji za 257, v Goriški za 244, v Ljubljanski za 242 in v Tržaški za 30 družbenikov, p o m n o žilo pa se je, kar nas posebno veseli, na Koroškem za 32 in po raznih drugih škofijah zlasti med Slovenci na Laškem za 79 udov. — Dne 1. majnika je potekel obrok za pošiljatev takih rokopisov, kateri tekmečujejo za razpisana darila. — Razun celega zvezka pesem pod imenom: „Ne morem drugači, da prepevam“ došlo je 10 povestic, 4 životno- in zgodovinski spisi in 14 rokopisov raznovrstnega poučnega berila. V odborovi seji dne 11. t. m. so bili vsi spisi gg. presojevalcem izročeni, darila pa se bojo razdelila dne 12. julija t. l. V istej seji je odbor v imenu družbenikov daroval za „Bleiweisov spominek“ in za „Narodni dom“ v Ljubljani — vsakemu po 50 gold.

Kaj je novega križem sveta?

* (Pesmaričica po številkah) je ravno kar na svitlo prišla za nežno mladino s pristavkom 10 narodnih napevov (64 številka na 48 straneh). Sestavil Anton Foerster, založil in natisnil Rudolf Milic v Ljubljani. Cena 15 kr. Pri tej lepi obliki in pri taki nizki ceni tega broširanega praktičnega zvezka se ne čudimo, da je bil prvi natis takoj razprodan. Po pošti naj se priloži za 1 iztis 2 kr., za 2 do 7 iztisov 5 kr., za 8 do 17 iztisov 10 kr., od 17 iztisov dalje 15 kr. — Na vsakih 12 iztisov priloži se 1 iztis brezplačno.

* (Oj srečna liberalna Italija!) Sicilijanski roparji so te dni vjeli bivšega župana v Palermi, notarja Bartola, ter ga niso prej izpustili, dokler ni njegova rodbina zanj plačala 50.000 lir, kolikor so roparji zahtevali. Slaba je laška vlada! Namesto da svojo korajžo kaže nasproti sv. Očetu papežu in nasproti katoliški cerkvi, naj bi raje take roparje strahovala.

* (Nova postava za „kvarte“) je 1. aprila v življenje stopila in tedaj prične novi davek na igralne karte (Spielkartensteuer). Kavarnarji, krčmarji, in sploh posestniki javnih prostorov, v katerih se rabijo karte, so morali po 31. sušci 1882 v 48 urah stare karte nesti k finančnemu uradu, da se prekolekujejo (preštempljajo) in doplača po novejši postavi povišani davek, ali pa da se karte uničijo. Drugim osobam, ki imajo še kaj starih kart, je čas za prekolekovanje oziroma uničenje bil določen do konca meseca marca. Kdor ni bil ravnal po tej postavi, kaznovan bode po § 13. odnosno § 1. postave od 15. aprila 1881. - Kazni so visoke; pravilo se je te dni, da je neka gostilničarica v Trgu že plačala 250 gold. kazni!

* (Nemci so v nevarnosti.) Štajerski poslanec Karneri je v državnem zboru kvantal, da so Nemci tako krotke duše, da nočejo in ne morejo nikogar ponemčiti. Vse se je smejalo in nekdo ga je zavrnil in vprašal: Ali ne ve, da je nemški pisatelj Freitag celo knjigo spisal, v kateri Nemcem slavo poje, da so Slovane v zgornji Nemčiji od Labe do Memla ponemčili in iztrebili. Kdaj so Slovani kaj takega storili? Kdaj so Čehi silili proti Gornji Avstriji, in Koroški Slovenci na Tirolsko.

* (Bleiweisova podoba.) V prodajalnici gosp. Ozbiča razstavljen je podoba dr. Jan. Bleiweisa vit. Trsteniškega, ktera je prav okusno izdelana kakor tudi zadeta v oljnobarvenem tisku. Priporočamo velezasluženega očeta vseh Slovencev, vsem prijateljem, kateri si ga lahko pri omenjeni firmi naročijo. Velikost slike 24".30", ter velja z okvirom od 7 gld. naprej. Prodaja se baje tudi na mesečne obroke.

* (Novi tržaški škof.) „Edinost“ piše o tej zadevi: Tržaško-koperska škofija ima zopet pastirja; imenovan je mil. poreški škof dr. Ivan Glavina. Mi se poklanjamo novemu vrhovnemu dušnemu pastirju, uverjeni, da bo zvesto in z vsjo ljubeznijo nadaljeval ona plemenita dela, v katerih so se njegovi izvrstni predniki: Ravnikar, Legat in Dobrila pridobili nesmrtno zasluge. Z božjo pomočjo bo lahko zidal na teh treh trdnih voglih; bodi on četrti!

* (Nekaj za duhovnike.) Odsek za vravnavo duhovenske kongrue je pretresal dohodke farnih administratorjev. Nasvetovalo se bode, da bodo dobivali po 30 gld. na mesec, kjer kongrua znaša 500 gld., kjer znaša 600 gld. po 40 gld., kjer znaša 700 do 900 gld. po 50 gld., in kjer znaša 1000 gld. po 60 gld. na mesec. Dalje se je pretresovala pokojnina, ktera je bila dozdej sramotna za duhovenski stan, ker je znašala le 200 gld. za kaplane, in 315 gld. za fajmoštre, ako so morebiti tudi 50 let delali v vinogradu Gospodovem. Zdaj se bode nasvetovalo za samostalne duhovnike, ako so služili 10 let, najmanj 400 gld.,

ako so služili 30 let, pa najmanj 500 gold. letne pokojnine. Pokojnina kaplanov naj bi po omenjenih službenih letih znašala najmanj 250, 275 in 300 gold.

* (Velikanski proces) se je na Dunaji zavoljo požara v „Ringtheatru obravnaval. Tekel je 19 dni, 110³/₄ ur; branje zatožbe in vse dokazovanje je vzelo 92 ur; govori so trajali 18³/₄ ur. Število interesiranih oseb je znašalo 289, izmed teh 268 prič, od katerih jih je pripadalo 69 prejšnjemu „ringtheatru“, 31 policiji; 11 je bilo izvedencev. Svota za odškodnino od raznih oseb tirjana, je znašala 400.000 gld. Zatoženih je bilo 8, izmed katerih so bili tri obsojeni: Jauner in Gehringer na 4, in Nitsche na 8 mesecev v zapor.

* (Prebivalstvo Rusije po narodnosti.) Rusija ima po najnovejši štetvi 745 milijonov prebivalcev. Od teh jih pripada seveda največ, namreč 54 milijonov ali 73% Rusom, 7% Poljakom, 4% Tatarom, 5.3% Finom, 4% Židom ali judom, 4% Litavcem, 1.3% Nemcem, 1.5% pa drugim narodnostim. 73% Rusov se nadalje deli v 49% Veliko-, 20% Malo- in 3% Belorusov.

Loterijski srečki

od 20. maja.

Gradec 26 52 20 1 46

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Pliberk	
	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.
Pšenica . . .	4 60	5	—	—	4 25	4 51	4 35	4 75	4 60	4 22						
Rž	3 17	—	—	—	2 90	3 17	3 5	3 35	3 40	3 56						
Ječmen . . .	—	3	—	—	2 80	2 92	—	2 75	2 70	2 72						
Ajda	—	2 50	—	—	2 65	2 44	—	—	2 40	2 44						
Oves	1 81	2	—	—	1 90	1 83	1 70	2	2	1 81						
Proso	—	—	—	—	2 90	—	—	—	—	—						
Ber	4 38	—	—	—	4 27	5	—	—	4 70	4 53						
Turšica . . .	2 75	3	—	—	2 80	3 5	2 80	2 75	2 70	2 78						
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Leča	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Bob	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Fižol bel . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
„ rudeč . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						

Predvčerajšni semenj v Celovci je bil slabo obiskan in se ni veliko razložil od navadnega tedenskega tržnega dne; le na živinskem trgu je bilo precej živo. Prignali so na prodaj 250 konj in večidel jih tudi prodali. Po pitanih volih so mnogo prašali in so se lepi pitani voli po 18 gld. stari cent živi lahko prodali. Tirolski kupci bi bili še več pitane goveje živine radi nakupili, ako bi bila na prodaj prignana. Nepitano živino plačevali so živo po 15 gld. stari cent. Prodaja se: kilo masla po 1 gld. 10 kr.; sirovo maslo po 1 gld.; jajec 10 in 11 za 20 kr.; en par pišet od 50 kr. do 90 kr.; žakelj krompirja za 1 gold. Drva so ceneje postale in se dobi 1 kvadratmeter borovih za 75 kr., 1 kvadratmeter bukovih za 1 gld. 5 kr.